

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie OCW
T.a.v. mevrouw O. Tellegen
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Plaats/datum:
Utrecht, 27 juni 2018

Kenmerk:
2018-150562/RdB

Onderwerp:
Rondetafelgesprek (27 juni) en notaoverleg passend onderwijs
(2 juli)

Geachte mevrouw Tellegen,

Met deze brief reageren we op de voortgangsrapportage passend onderwijs. Op 2 juli debatteert uw commissie over de voortgang van passend onderwijs. Graag brengt de PO-Raad in aanloop daarnaartoe het volgende onder uw aandacht:

Elk kind zonder een passend leer- en zorgtraject is er één te veel. We voelen met elkaar de verantwoordelijkheid om dit te voorkomen: het is tijd voor een volgende fase van passend onderwijs. We willen in de uitvoering van passend onderwijs meer nadruk leggen op de uitwerking op school- en klasniveau. Passend onderwijs draait wat ons betreft om de ambitie om alle kinderen zich zo goed mogelijk te laten ontwikkelen ongeacht eventuele beperkingen of andere uitdagingen. Het uitgangspunt moet dus zijn dat niet het systeem centraal staat, maar de belangen van kinderen, ouders en leerkrachten. We streven daarbij naar een inclusieve samenleving, waarbij de schotten tussen verschillende onderwijssoorten en jeugdhulp verdwenen zijn.

Passend onderwijs vraagt om passende hulpstructuren

De PO-Raad steunt de minister in zijn conclusie dat er de afgelopen jaren flinke stappen zijn gezet. Maar wij vinden het nog niet goed genoeg. We moeten met elkaar in staat zijn om ieder kind een passende plek op school en in de maatschappij te geven. Wij begrijpen daarbij het ongeduld vanuit de samenleving en politiek. Wij zijn al geruime tijd met onze scholen en leerkrachten in gesprek over de best mogelijke manier om de inclusiviteit van het onderwijs te vergroten. Naast een aantal praktische zaken belemmeren met name de verschillen tussen de wetten (WEC, WPO en WVO) en de gescheiden geldstromen voor zorg en onderwijs de mogelijkheid om de belangen van kinderen echt centraal te stellen. Een Adviesgroep Invlechting vanuit zowel het primair, speciaal als voortgezet onderwijs heeft recentelijk het voorstel gedaan om tot een wet Funderend Onderwijs te komen (zie bijlage).

Ook verschillende woordvoerders uit de Kamer hebben aangegeven na te willen denken over het hele stelsel, wij willen u vragen bij uw afweging het advies van deze Adviesgroep mee te nemen. Wet- en regelgeving moet scholen, leerkrachten en andere professionals in staat stellen de ontwikkeling en zorgbehoefte van kinderen centraal te stellen. Alleen zo wordt al het onderwijs echt passend.

Wij willen de Kamer, in aansluiting op het vorige, ook graag wijzen op het advies 'Decentraal Onderwijsbeleid bij de tijd' van de Onderwijsraad. Wij vragen u niet alleen na te denken over de wijze waarop passend onderwijs georganiseerd is, maar stil te staan bij een meer omvattende vraag: welke bestuurlijke verhoudingen tussen onderwijs en gemeente zijn, na invoering van de jeugdwet en de wijzigingswetten rond passend onderwijs, nodig om de belangen van de samenleving te dienen? Wij hopen dat de Tweede Kamer dit mee wil nemen in de evaluatie van passend onderwijs die tot en met 2020 plaatsvindt via het onderzoeksprogramma van het NRO.

Los van deze staatsrechtelijke vraag willen we de Kamer binnen het huidige stelsel aandacht vragen voor onderstaande drie punten:

1. Stel in experimenteren het belang van kinderen voorop

In maart 2018 is de beleidsregel experimenten samenwerking regulier- en speciaal onderwijs van kracht geworden. In het kader van het organiseren van passende en thuisnabije onderwijsondersteuning voor leerlingen juichen we de ruimte die deze regel biedt van harte toe. Het verbaast ons echter dat al vooraf de uitkomst van dit experiment wordt beperkt tot twee mogelijkheden: ofwel het experiment stopt en de partijen gaan op de oude voet verder, ofwel de voorziening voor (voortgezet) speciaal onderwijs wordt opgeheven. Bij de regeling voor samenwerking tussen het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs (sbo) wordt zelfs gestart met het eindscenario, namelijk opheffing van de sbo-school. Experimenteren zou juist moeten betekenen dat vooraf de opbrengsten nog niet duidelijk zijn en dat gaande het proces, al uitproberend, wordt toegewerkt naar een toekomstbestendig scenario. Wij vragen de Kamer de beleidsregel hierop aan te passen.

2. Kom met een oplossing voor kinderen met ernstige meervoudige beperkingen

Wij vragen aandacht voor kwetsbare kinderen met ernstige meervoudige beperkingen (EMB). De PO-Raad hoopt dat spoedig gevolg gegeven wordt aan de afspraak uit het regeerakkoord om te bezien hoe de zorg voor deze leerlingen direct uit de middelen voor zorg in onderwijstijd kan worden gefinancierd. Deze doelgroep en daarmee de scholen blijven jaarlijks afhankelijk van middelen van het samenwerkingsverband en gemeenten terwijl we met elkaar weten dat de benodigde hulp jaarlijks terugkerend is. Door meer zekerheid in het systeem in te bouwen voorkomen we onzekerheid bij kinderen en ouders en besparen we op onnodige bureaucratie.

3. Laat bij negatieve verevening en krimp niet het kind de rekening betalen

Op dit moment zijn er verschillende factoren die op de scholen herverdeeleffecten veroorzaken, zoals onderwijsachterstandenbeleid, de verevening en leerlingendaling. Dit wordt de stapeling van effecten genoemd. In 2014 is op initiatief van de ChristenUnie 4,6 miljoen euro vrijgemaakt om de gevolgen in regio's met negatieve verevening tegemoet te komen zodat de afbouw van middelen geleidelijk gaat. Wij vragen de kamer te onderzoeken

waar negatieve verevening, en in het bijzonder die stapeling van (negatieve) herverdeeleffecten, nadelige gevolgen heeft voor het onderwijs aan kinderen in een kwetsbare positie. Tevens vragen wij u te onderzoeken of er meer geld nodig is om regio's waar de nood hoog is tegemoet te komen.

Volgende fase van passend onderwijs: passend en nabij

Ondertussen zit de sector zelf niet stil en gaan we verder aan de slag met:

- Coalitie Onderwijs, Zorg & Jeugdhulp: De VNG, PO-Raad en VO-raad hebben samen met een groep van 17 landelijke branche- en ouderorganisaties recentelijk het initiatief genomen om samen werk te maken van de aansluiting onderwijs, zorg en jeugd. We willen de beweging naar voren stimuleren waarbij kinderen in een vroegtijdig stadium op school worden geholpen door een jeugdhulpverlener. Dit voorkomt zwaardere hulp in de tweede lijn, ervaren scholen die al op deze manier werken (bijvoorbeeld in Almere). De Coalitie richt zich op het brede spectrum van preventie tot zorg en daarmee dus ook op het vereenvoudigen van zorg en onderwijs als het gaat om de complexere doelgroepen. We zien in het land mooie vormen van samenwerking ontstaan. In de regio Amersfoort, samenwerkingsverband PO de Eem, is er bijvoorbeeld een onderwijs-zorgcontinuüm voor hoogbegaafde kinderen opgezet. Zo is het mogelijk om op een reguliere school intensiever les te krijgen passend bij de behoeften van de leerling. Voor hoogbegaafde leerlingen die thuiszitten met zeer complexe problemen wordt in combinatie met zorg een voorziening gecreëerd om hen snel terug te leiden naar het onderwijs. De kwartiermaker gaat de komende vier maanden met de regio's aan de slag om een advies voor te stellen. De Coalitie stelt de Kamer graag op de hoogte van de vorderingen en (nieuwe) inzichten van deze ontwikkeling. De uitvoering van het Thuiszitterspact wordt een onderdeel van de aanpak van de Coalitie.
- Thuiszitters: in het landelijke Thuiszitterspact is afgesproken dat in 2020 geen enkel kind meer langer dan drie maanden thuiszit zonder een passend onderwijs- en/of zorgaanbod. Daarnaast worden ook steeds meer regionale pacts gesloten, wordt doorzettingsmacht in de praktijk gebracht en wordt door het onderwijs kritisch meegekeken bij de beslissing om al dan niet vrijstelling voor onderwijs te verlenen. Sinds de invoering van passend onderwijs is de aandacht voor thuiszitters toegenomen en de registratie verbeterd. Steeds meer thuiszitters zijn in beeld en regio's maken er werk van om een passende plek voor ze te vinden. Als sectorraden faciliteren we deze beweging via het Steunpunt Passend Onderwijs PO en VO.
- Toezicht samenwerkingsverbanden: Goed onderwijs begint in de klas. Als sector zien we passend onderwijs als integraal onderdeel van de al bestaande onderwijsstructuur. Die onderwijsstructuur heeft onafhankelijk toezicht zoals de Inspectie en Raden van Toezicht. Ook heeft de sector een eigen Code Goed Bestuur. Het constructief samenwerkingsverband is een hulpstructuur die de bestaande onderwijsstructuur ondersteunt. Hoe het samenwerkingsverband en het schoolbestuur zich qua toezicht tot elkaar verhouden is een ingewikkelde puzzel. Hierin willen we niet nog meer bestuurslagen creëren. Het is belangrijk dat het samenwerkingsverband een ranke en slanke organisatievorm is, die vooral kinderen, ouders, leerkrachten en besturen faciliteert. De PO-Raad benut het komende half

jaar om het gesprek te voeren over een bij het samenwerkingsverband passende vorm van toezicht.

- Het verminderen van bureaucratie: De scholen voor speciaal onderwijs hebben te maken met veel samenwerkingsverbanden met allemaal eigen procedures, protocollen en systemen voor het aanvragen van toelaatbaarheidsverklaringen en verlengingen. Dit vloeit voort uit de wettelijke verplichting voor regionaal beleid van passend onderwijs, waar regionaal overstijgende scholen last van hebben. Door medewerkers uit het speciaal onderwijs is een werkwijze beschreven waarbij de bureaucratie kan worden verminderd. Dit is mogelijk door een meer eenduidige gegevensaanlevering, zonder daarbij afbreuk te doen aan de taak die het samenwerkingsverband heeft in het toekennen van de toelaatbaarheidsverklaringen.

Tot slot: de PO-Raad is het met de minister eens dat er méér moet gebeuren om passend onderwijs in de klas terecht te laten komen. Wij zien in de praktijk dat de PO bestuurders stappen zetten om niet alleen lokaal maar ook regionaal samen te werken. In Limburg bijvoorbeeld werken de drie samenwerkingsverbanden nauw samen om Passend Onderwijs vanuit het hart en de visie vorm te geven. De PO-Raad ziet dat dit alleen werkt als schoolbesturen met hun scholen voldoende ruimte krijgen om keuzes te maken die passend zijn bij de opgaven in hun regio. De transformatie is volop in ontwikkeling, maar nog lang niet klaar. In 2020 vindt de evaluatie plaats, dan pas kunnen we uitzoomen en goed de balans opmaken. Tot die tijd kan uw Kamer erop rekenen dat de PO-Raad, met haar leden, al het mogelijke doet om passend onderwijs te organiseren voor ieder kind.

Met vriendelijke groet,

Rinda den Besten
Voorzitter PO-Raad